

การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของ
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ*

DEVELOPMENT OF PRACTICAL GUIDELINES FOR THE ACHIEVEMENT OF
EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE
BUENGGAN PROVINCE OFFICE OF LEARNING ENCOURAGEMENT

ชมพูนุท หิริโกกุล¹

Chompunut Hirikokul¹

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ¹

Buengkan Provincial Office of Learning Encouragement, Thailand.¹

Email : Chompunut709@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ 2) พัฒนาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่าง วัตถุประสงค์ จำนวน 36 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา วัตถุประสงค์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานประจำปี และด้านการบริหารจัดการตามลำดับ 2) แนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ควรดำเนินการจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษา แต่งตั้งบุคลากรมีส่วนร่วม ในการรับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน ประชุมบุคลากรเพื่อวิเคราะห์สภาพของสถานศึกษา กำหนด วิสัยทัศน์ และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ที่ช่วยในการดำเนินงานบุคลากร มีแผนการนิเทศการติดตาม ผู้บริหาร และบุคลากร มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปีทุกคน

คำสำคัญ : 1. การพัฒนา 2. แนวทางการปฏิบัติ 3. ผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the internal quality assurance conditions of educational institutions under buengkan province office of learning encouragement. 2) Develop implementation guidelines to enhance the effectiveness of educational quality assurance in buengkan province office of learning encouragement. The sample group for the first objective consisted of 36 individuals, including school administrators and teachers responsible for quality assurance. For the second objective, 20 experts also school administrators and responsible teachers were selected. The research instruments included questionnaires and interview forms. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings show that 1) quality assurance in schools of buengkan province office of learning encouragement, including in order of higher average, i.e., implementation of the educational management development plan, internal quality assessment according to educational standards, annual report preparation and management, respectively. 2) Implementation guidelines for the achievement of quality assurance within the school found that the meeting should be held to clarify the implementation guidelines for educational development and quality assurance for school personnel to participate in each standard. All personnel are involved in planning, establishing educational quality improvement plans for educational institutions, providing media, equipment, technology to assist personnel operations. all personnel are involved in the preparation of the annual self-evaluation report.

Keywords : 1. Development 2. Implementation Guidelines 3. Educational Quality Assurance Achievement

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ตามที่ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศและเผยแพร่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2566 โดยตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนด ให้มีการเปลี่ยนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในสำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมใน กระทรวงศึกษาธิการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และตามมาตรา 16 (10) ได้กำหนดให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัตินี้หรือที่มีกฎหมายอื่นกำหนด นั้นทั้งนี้หลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 เพื่อให้การบริหารจัดการและดำเนินการของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามมาตรา 16(10) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน

การศึกษาของสถานศึกษา กรมส่งเสริมการเรียนรู้จึงได้มีการออกระเบียบกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2567 เพื่อจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา 47 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา...” และมาตรา 48 ที่กำหนดไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ...” รวมถึงกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภท การศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับ ดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี” การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ถือเป็นการกำหนดทิศทางงานดำเนินงาน ของสถานศึกษาที่จะมุ่งไปสู่เป้าหมาย ที่สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษา ได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสถานศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้จัดการเรียนรู้ ภาควิชาครูช่วยผู้เรียน ผู้นำหรือผู้แทนในชุมชน ท้องถิ่น ผ่านการจัด การเรียนรู้ในแต่ละรูปแบบของสถานศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการจัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ซึ่งแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของสถานศึกษาจะเป็นสิ่งที่ช่วยสะท้อนการขับเคลื่อนการดำเนินการที่เป็นไปตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษาได้ โดยการนำแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของสถานศึกษาไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเพื่อการดำเนินการตามโครงการกิจกรรม และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ผ่านกระบวนการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2568)

ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” เป็นการสร้างระบบและกลไกคุณภาพของสถานศึกษา โดยให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเปิดเผยผลการประเมินต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ และสอดคล้องกับจุดเน้นหรือกลุ่มสถาบันที่แต่ละสถาบันเลือก โดยสถาบันสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้ตามศักยภาพของสถาบัน จากการศึกษารายงานการ

ประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (กสน.) ผลการประเมินของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ ประจำปี พ.ศ. 2567 พบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) คือ การขาดการวางแผน บุคลากรขาดความเข้าใจในกระบวนการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษายังไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การปฏิบัติตามแผน การดำเนินงานตามแผนประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการเวลาและทรัพยากร ขาดการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกระดับในการดำเนินกิจกรรมตามแผน การตรวจสอบ ไม่มีระบบติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินไม่เป็นปัจจุบันและไม่สะท้อนสภาพจริงของสถานศึกษา การปรับปรุงและพัฒนา ขาดการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน ไม่มี การวางแผนพัฒนาต่อเนื่องจากผลการประเมินที่ผ่านมา ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง คือ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร จัดอบรมและพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพ การศึกษาและการจัดทำ SAR ให้กับบุคลากรทุกระดับ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน และประเมินผล เพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำรายงาน SAR จากที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นแล้วว่าควรมีการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 ศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ
- 2.2 เพื่อพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ผู้บริหารสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ ได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งได้รับแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน กำกับ ติดตาม และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 3.2 บุคลากรทางการศึกษาและเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพภายใน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงาน และผลสัมฤทธิ์ด้านคุณภาพการศึกษา

3.3 สถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการและแนวทางที่ชัดเจนจากสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ ทำให้สามารถพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐาน และบริบทของพื้นที่ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยรวม

3.3 ภาศึเครือข่าย ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับประโยชน์จากการที่สถานศึกษามีคุณภาพการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการผลิตคนคุณภาพสู่สังคมในระยะยาว

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของ สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 36 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน ข้าราชการครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 8 คน และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน คือ การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อเข้าร่วมการสนทนาคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน ข้าราชการครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 8 คน และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ ดำเนินการโดยการนำข้อมูลมาจัดกลุ่มประเด็นสำคัญจากนั้นสรุปเรียบเรียงถ้อยคำใหม่วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) พรรณนารายละเอียด ตีความหมายและอธิบายความผลการศึกษา

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายขอพบวาอยู่ในระดับมากทุกขอ โดยขอที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขอ 3 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ขอ 5 ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และขอ 6 ด้านการจัดทำรายงานประจำปี ส่วนขอที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ขอ 1 ด้านกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สามารถแบ่งเป็นรายด้านได้ดังนี้

5.1.1 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายขอพบวาอยู่ในระดับมากเกือบทุกขอ โดยขอที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขอ 3 กำหนดคาเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ชัดเจน รองลงมา ได้แก่ ขอ 4 ส่วนขอที่มีค่า

เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ขอ 1 ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ว่าด้วยการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา

5.1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งสู่ภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขอ 3 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นที่ผู้เรียนที่สะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม รองลงมา ได้แก่ ขอ 6 การกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ขอ 5 ความรู้ความสามารถของบุคลากร

5.1.3 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขอ 2 สามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารและการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา ได้แก่ ขอ 1 การจัดระบบสารสนเทศเป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ขอ 3 มีอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อสืบค้นข้อมูลที่มีคุณภาพ

5.1.4 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขอ 4 มีการรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ รองลงมาได้แก่ ขอ 6 มีการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนการ ปฏิบัติงานส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ขอ 5 แนวทางการปฏิบัติงานในครั้งต่อไปที่ได้จากการนำผลสรุปการดำเนินงานในครั้งก่อนมาวิเคราะห์ปรับปรุง

5.1.5 ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขอ 2 มีการรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา รองลงมาได้แก่ ขอ 3 มีการนำผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ขอ 4 บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้และทักษะในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

5.1.6 ด้านการจัดทำรายงานประจำปี โดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขอ 3 การรายงานผลมีการระบุปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข รองลงมา ได้แก่ ขอ 2 รายงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่แสดงผลสำเร็จของ การบริหารจัดการศึกษาตามรูปแบบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ส่วนข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ขอ 4 มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.1.7 ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่องโดยรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ขอ 6 คณะครูและผู้บริหารให้ความร่วมมือ และขอ 7 มี การประชุมปรึกษาหารือในการวางแผนการดำเนินงาน รองลงมา ได้แก่ ขอ 9 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 8 มีการเผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6.2 แนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม Focus Group ในประเด็นการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการ

เตรียมการ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการประเมิน ด้านการรายงานการประเมินตนเองประจำปี ด้านประกันคุณภาพเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

6.2.1 แนวทางด้านการเตรียมการ

(1) มีแนวทางในการเตรียมความพร้อม และสร้างความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา โดยจัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานให้ บุคลากรในสถานศึกษาได้รับทราบและนำไปปฏิบัติ เปิดโอกาสให้เสนอความต้องการที่จะพัฒนา คุณภาพการศึกษาเชิงวิทยากรมาให้ความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายใน

(2) มีการจัดโครงสร้างในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยแต่งตั้งครูและบุคลากรใหม่มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบแต่ละมาตรฐาน

(3) จัดระบบข้อมูลสารสนเทศยังไม่เป็นระบบทั้งหมดมีการประเมินผลการดำเนินโครงการกิจกรรมจากผู้ที่เกี่ยวข้องและติดตามความสำเร็จของผู้เรียนหรือผู้เข้าร่วมหลังจัด กิจกรรมแล้วเสร็จ 30 วัน

6.2.2 แนวทางด้านการวางแผน

(1) มีขั้นตอนในการวางแผนการแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยประชุมบุคลากรเพื่อวิเคราะห์สภาพของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ และจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา

(2) บุคลากรทุกคนคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานและดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

6.2.3 แนวทางด้านการปฏิบัติตามแผน

(1) สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรมเรื่องประกันคุณภาพภายใน และมอบหมาย ความรับผิดชอบให้ทุกคนตามรายมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในปฏิบัติตาม ระยะเวลาที่กำหนด หากไม่ทันตามที่กำหนดต้องร่วมกันแก้ปัญหา

(2) จัดหาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ที่ช่วยในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ มีการอนุมัติให้บุคลากรเขาอบรมความรู้เรื่องประกันคุณภาพภายใน

(3) มีแผนการนิเทศ การติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องพร้อมเสริมแรง ให้กับบุคลากรเพื่อเป็นกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน

6.2.4 ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา

(1) บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่งจะเป็นผู้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่ทำการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา

(2) จัดทำแผนการประเมินให้ชัดเจนและสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

6.2.5 ด้านการรายงานการประเมินตนเองประจำปี

(1) จัดทำรายงานการประเมินตนเอง โดยศึกษามาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด รวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานและตัวชี้วัด

(2) ผู้บริหาร ครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่จัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปีตามที่ได้รับมอบหมาย

6.2.6 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

(1) ควรชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจตระหนักและเห็นความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

(2) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำ SAR

(6) สถานศึกษาต้องจัดเก็บเอกสารหลักฐานและร่องรอยการดำเนินงานให้เป็นปัจจุบัน

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

7.1 ผลการศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำรายงานประจำปี และด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2568) ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่ กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี” ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งดำเนินการตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (1) จัดให้มีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด และอาจพัฒนามาตรฐานการศึกษาในส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะของสถานศึกษา (2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนส่งเสริมการเรียนรู้ (3) ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา (4) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (5) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา (6) จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาประจำปีงบประมาณ (7) เสนอ

รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ (8) นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้มีมาตรฐานการศึกษาสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบการ ประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีความเข้มแข็ง มีการดำเนินงานที่ดีมีคุณภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเป็นไปตามระบบและหลักเกณฑ์ รวมถึงแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2568)

7.2 การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล เชิงคุณภาพโดยการ สทนากลุ่ม Focus Group ในประเด็นการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมการ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตาม แผน ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการประเมิน ด้านการรายงานการประเมินตนเอง ประจำปี ด้านประกันคุณภาพเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก 1. แนวทางด้านเตรียมการ 2. แนวทางด้านวางแผน 3. แนวทางด้านปฏิบัติตามแผน 4. ด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา 5. ด้านการรายงานการประเมินตนเองประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (2568) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 และมาตรา 6 เพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 จึงมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ขึ้น เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยยึดหลักการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ คำนึงถึงความเท่าเทียม และความเสมอภาคของการเข้าถึงการศึกษา

8. องค์ความรู้ใหม่

จากการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ ได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญ ดังนี้

8.1 กระบวนการวิเคราะห์บริบทพื้นที่อย่างเป็นระบบ เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลบริบทของพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ ทั้งด้านสภาพแวดล้อมทาง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการจัดการศึกษาท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนาแนวทางที่ เหมาะสมกับบริบทจริง

8.2 แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น ได้แนวปฏิบัติที่มี ลักษณะเฉพาะ สอดคล้องกับศักยภาพและข้อจำกัดของสถานศึกษาในพื้นที่ และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้จริง ซึ่งแตกต่างจากแนวทางทั่วไปที่ใช้ในระดับประเทศ

8.3 กลยุทธ์การขับเคลื่อนการประกันคุณภาพโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based Quality Assurance) เกิดแนวคิดใหม่ในการบริหารจัดการด้านประกันคุณภาพที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานสนับสนุน และชุมชน เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนา

8.4 ระบบสนับสนุนและติดตามประเมินผลเชิงบูรณาการ พัฒนาแนวทางการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาท้องถิ่นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

8.5 แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรในพื้นที่ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ กิจกรรมและกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในพื้นที่ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ที่จำเป็นในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดบึงกาฬ

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 หน่วยงานต้นสังกัดต้องสร้างความตระหนักในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

9.1.2 หน่วยงานต้นสังกัดต้องทบทวนความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรในสังกัดอย่างต่อเนื่อง

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ต้องเข้ารับการอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

9.2.2 พัฒนาตนเองในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนองานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

9.3.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) เป็นฐานในการพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

10. เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2566). แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566–2570. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2568). แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเรียนรู้ และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2568). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565). พระราชบัญญัติกรมส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2565. เล่ม 139 ตอนที่ 90 ก. (2 มิถุนายน 2565). กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). รายงานผลการดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). แนวโน้มการศึกษาไทย พ.ศ. 2565–2575. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

11. คำขอบคุณ

การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงและสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความกรุณาจาก รศ.ดร.ธีระพล เพ็ญจันทร์ และดร. นวัตกร หอมสิน กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะ แก้ไข และปรับปรุง งานวิจัยเล่มนี้อย่างเต็มกำลังด้วยความเมตตาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่ให้ความรัก ความห่วงใย รวมถึงกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชา ทั้งในเรื่องของความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม การดำรงชีวิตให้เป็นสุข รวมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเสมอมา